

ABORDAREA SUSTENABILITĂȚII PRIN PRISMA OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Veronica GARBUZ, dr., conf. univ.,
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Oleg PETELCA, doctorand,
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Iurie BEȘLIU, dr.,
BC „Moldincombank” S.A.

Abstract: *The combination of the words “sustainable development” has become a popular slogan in the discourse of contemporary development. However, despite its ubiquity and the massive popularity it has accumulated over the years, the concept remains to be partially researched. There are still many questions about its significance and history, as well as about what it implies in terms of sustainability from a theoretical and applied point of view.*

The aim of this paper is to contribute to the research of sustainability approaches in the light of the Sustainable Development Goals (SDGs). This is achieved through an extensive analysis of the literature, combining the theoretical aspects of the subject studied with the practical dimensions, which are easier to measure.

According to the “Global Survey on Sustainability and the SDGs”, the main sustainability benchmarks are essentially anchored on distinct but interconnected three-dimensional pillars, namely the environment, the economy and society. Decision-makers must constantly pay attention to the relationships, complementarities and trade-offs between these pillars and ensure responsible human behavior at international, national and community level.

Keywords: *sustainability, Sustainable Development Goals, the Global Sustainability Survey, strategic partnership.*

1. Introducere

În perioada curentă, mai mult ca oricând, omenirea este împărțită între gravitatea problemelor generate de sine-însăși și incapacitatea de a le depăși. Miliarde de oameni trăiesc în condiții degradante, resursele naturale sunt epuizate și poluate continuu, iar capacitatea de a menține viața umană pe pământ este pusă sub pericol. Începând cu sfârșitul secolului XX, au fost efectuate mai multe alte analize științifice pe aceste subiecte și au fost propuse numeroase soluții care fie nu sunt aplicate, fie, dacă sunt aplicate, sunt prea des inadecvate.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă abordează realitățile vieții economice, sociale și de mediu din perspectiva sustenabilității.

2. Noțiuni privind sustenabilitatea și dezvoltarea durabilă

Foarte frecvent, în literatura de specialitate durabilitatea este sinonim cu sustenabilitatea și înseamnă o capacitate de a menține o anumită entitate, rezultat sau proces în timp [2]. Majoritatea academicienilor, cercetătorilor și practicienilor secolului XX aplică conceptul cu sensul de a crea și a susține un nivel înalt al economiei unei țări, a ecologiei și a mediului social – cadru favorabil pentru dezvoltarea umană [6]. În anul 2015, cercetătorul Thomas C. susține că pentru a fi durabile, activitățile umane nu trebuie să epuizeze resursele productive ale țării/regiunii [9]. Prin urmare, acest fapt generează gânduri asupra modului în care oamenii ar trebui să-și ducă viața economică și socială pe baza resurselor ecologice disponibile pentru dezvoltarea umană.

Potrivit unui raport al Băncii Mondiale, transformarea societății globale, a mediului și a economiei în una durabilă este una din cele mai importante sarcini cu care se confruntă omenirea, de aceasta, problema dată necesită abordări inovatoare pentru gestionarea situațiilor existente [10].

În acest sens, modelele economice încearcă să acumuleze și să utilizeze în mod durabil capital natural și financiar; modelele de mediu se bazează practic pe biodiversitate și integritate ecologică, în timp ce modelele sociale încearcă să îmbunătățească sistemele politice, culturale, religioase, de sănătate și educaționale, pentru a asigura continuu demnitatea și bunăstarea umană, iar prin aceasta – dezvoltarea sustenabilă [1, p. 305], [4].

Definiția cea mai des citată a conceptului „dezvoltare durabilă” este cea propusă de raportul Comisiei Brundtland și anume: *dezvoltare care răspunde nevoilor generației actuale fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi* [8]. Un alt cercetător susține faptul că dezvoltarea durabilă este un concept de bază în cadrul politicii și agendei globale de dezvoltare, fiind o paradigmă care solicită îmbunătățirea nivelului de trai fără a pune în pericol ecosistemele terestre sau a provoca pericole de mediu, cum ar fi defrișările și poluarea apei și a aerului, care pot duce la probleme precum schimbările climatice și dispariția speciilor [3, p. 45].

Relevanța sustenabilității și dezvoltării durabile este tot mai mare, deoarece numărul populației este în creștere, iar resursele naturale disponibile pentru satisfacerea nevoilor și dorințelor umane sunt limitate. Ca urmare a conștientizării clare a acestor pericole, preocupările globale au fost întotdeauna exprimate pentru garantarea echilibrului între creșterea economică, integritatea mediului și bunăstarea socială.

3. Ce sunt Obiectivele de Dezvoltare Durabilă?

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată de toate statele membre ale Națiunilor Unite în 2015, oferă un plan comun pentru pace și prosperitate pentru oameni și planetă. În centrul său se află cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), care reprezintă o cerere urgentă de acțiune a tuturor țărilor - dezvoltate și în curs de dezvoltare - într-un parteneriat global. Ei recunosc că încetarea sărăciei și a altor privațiuni trebuie să meargă mână în mână cu strategiile care îmbunătățesc sănătatea și educația, reduc inegalitățile și stimulează creșterea economică - toate acestea abordând schimbările climatice și lucrând pentru conservarea oceanelor și pădurilor.

Cele 17 priorități se bazează pe succesele Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, dar acoperă și unele domenii noi, precum schimbările climatice, inegalitatea economică, inovațiile, consumul durabil, pacea și justiția etc. Obiectivele sunt interconectate deoarece, de multe ori, cheia succesului într-un domeniu, implică abordarea unor aspecte și din alte domenii. Prezentăm mai jos lista ODD-urilor:

1. **Fără sărăcie:** eliminarea sărăciei în toate formele sale și în toate regiunile și țările.
2. **Zero foame:** eliminarea foametei, asigurarea securității alimentare și îmbunătățirea nutriției, precum și promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sănătate și stare de bine:** asigurarea vieții sănătoase și promovarea sănătății pentru toate vârstele.
4. **Educație de calitate:** asigurarea unei educații de calitate înaltă; promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții.
5. **Egalitate de gen:** realizarea egalității între genuri și abilitarea tuturor femeilor și fetelor.
6. **Apă curată și igienă:** asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și canalizării pentru toți.
7. **Energie accesibilă:** asigurarea accesului la energie; fixarea prețurilor accesibile; resurse energetice fiabile, durabile și moderne pentru toată lumea.

8. **Muncă decentă și creștere economică:** promovarea unei creșteri economice durabile și favorabile incluziunii.
9. **Industrie, inovație și infrastructură:** construirea unei infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și favorabile incluziunii și încurajarea inovației.
10. **Inegalități reduse:** reducerea inegalităților la nivel național și internațional.
11. **Orașe și comunități durabile:** orașe și așezări umane favorabile incluziunii, crearea condițiilor de siguranță, rezistență și durabilitate.
12. **Consum și producție responsabilă:** asigurarea modelelor de consum și producție durabile.
13. **Acțiunea asupra climei:** adoptarea măsurilor urgente de combatere a schimbărilor climatice și impactului acestora.
14. **Viața sub apă:** conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru dezvoltarea durabilă.
15. **Viața pe pământ:** protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea degradării terenurilor și pierderii biodiversității.
16. **Pace, justiție și instituții puternice:** promovarea societăților pașnice și favorabile incluziunii pentru dezvoltarea durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toată lumea și construirea instituțiilor eficiente, responsabile și favorabile incluziunii la toate nivelurile.
17. **Parteneriat pentru obiective:** consolidarea mijloacele de punere în aplicare și revitalizare a parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

În scopul monitorizării ODD a Agendei 2030 la nivel global a fost aprobat un set de indicatori în număr de 241, conform cărora este evaluată fiecare țară la nivel regional și global. Setul de indicatori ODD a fost elaborat de către grupul de experți ODD (IAEG-SDGs), creat de către Comitetul pentru Statistică a ONU (sesiunea 46), și care include 50 de reprezentanți ai țărilor membre a ONU, precum și observatori din cadrul organizațiilor internaționale. Indicatorii ODD sunt formulați reieșind din obiectivele globale stabilite și au drept scop raportarea la nivel global a unor indicatori comparabili în spațiu și timp. Pe de altă parte, indicatorii globali au menirea de a atenționa guvernele asupra celor mai stringente probleme și necesitatea de a prioritiza acțiunile la nivel național și regional, inclusiv prin acordarea de asistență pentru dezvoltare.

4. Sondajul global privind durabilitatea și ODD

Pentru prima dată, problema evaluării sustenabilității a fost pusă în centrul atenției în cadrul sondajului „Global Survey on Sustainability and ODD” (Global Survey), desfășurat pe parcursul perioadei septembrie 2018 și iunie 2019 [7]. Sondajul a fost aplicat pe un eșantion de circa 27.000 persoane, reprezentanți ai mediului politic, economic, academic, științific, social, cultural, mass-media și ai societății civile din întreaga lume. Proiectul a fost finanțat de Guvernul Federal German ca parte a „Inițiativei de export a tehnologiei de mediu” și a fost implementat de compania de consultanță Schlange & Co. (S&C). Centrul Yale de Afaceri și Mediu (CBEY) a fost contractat în calitate de partener academic pentru sprijin științific.

În timp ce, din punct de vedere conceptual, „sustenabilitatea” este bine înțeleasă, doar o mică proporție de respondenți sunt familiarizați cu noțiunea de „Obiective de Dezvoltare Durabilă” și le cunoaște sensul. Nivelul mediu de conștientizare la nivel mondial al ODD-urilor este puțin sub 50% (Uniunea Europeană: 56%; Germania: 46%).

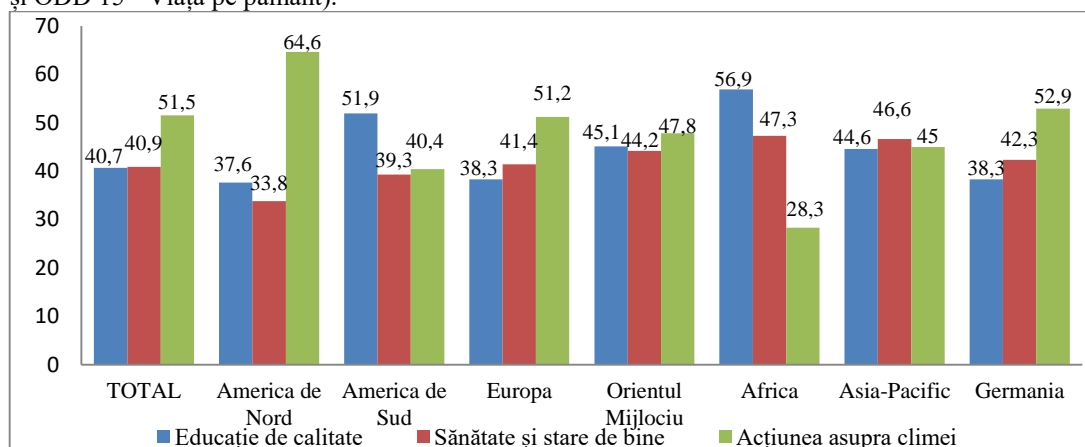
În cadrul sondajului, participanții au fost rugați să identifice 6 dintre cele 17 ODD-uri care „au o importanță imediată” pentru ei și familia lor. Răspunsurile respondenților au fost repartizate în următoarea ordine: ODD 13 - Acțiunea asupra climei; ODD 3 – Sănătate și stare de bine; ODD 4 – Educație de calitate; ODD 15 - Viața pe pământ; ODD 6 - Apă curată și igienă; ODD 12 - Consum și producție.

Analizate la nivel individual, a fost acordată prioritate pentru ODD 13 – Acțiunea asupra climei (51,5%), ODD 3 – Sănătate și stare de bine (40,9%) și ODD 4 – Educație de calitate (40,7%) (figura 1).

Se atestă diferențe majore la nivelul regiunilor. De exemplu, pentru țările din America de Nord, cea mai stringentă problemă o constituie acțiunea asupra climei, în timp ce pentru țările din Africa – problema accesului la educație, precum și problema subsistenței.

Analizând prioritățile individuale ale respondenților în raport cu vârsta, constatăm că generația tânără (până la 30 de ani) au ales ODD 13 – Acțiunea asupra climei. Acest lucru reflectă acțiunile

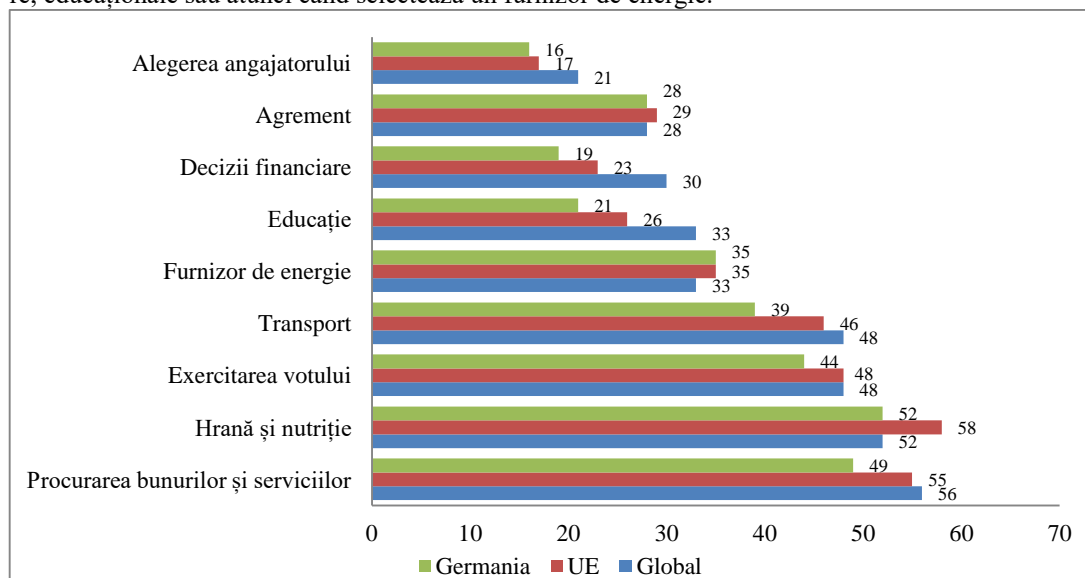
sociale desfășurate de grupul „Fridays for Future”, în care tinerii militează pentru protecția climei. Respondenții cu vârsta cuprinsă între 30 și 49 de ani acordă prioritate sănătății fizice și psihice (ODD 3), educației de calitate (ODD 4), consumului și producției responsabile (ODD 12). Respondenții cu vârsta peste 50 de ani se concentrează mai mult asupra aspectelor de mediu (ODD 14 - Viața sub apă) și ODD 15 - Viața pe pământ).

Figura 1. Relevanța individuală a ODD-urilor la nivel individual (pe regiuni) (%)

Sursa: elaborat de autori în baza [7, p. 19]

La întrebarea „Ce măsuri iau indivizii pentru a trăi sustenabil?”, respondenții menționează, în primul rând, tranzacțiile pe termen scurt și votul politic. Majoritatea respondenților din întreaga lume asociază sustenabilitatea cu posibilitatea selectării producătorului și a produselor alimentare (> 50%), urmate de posibilitatea alegerii mijlocului de transport și exercitarea votului politic (câte 48% fiecare). Aproximativ unul din trei respondenți menționează durabilitatea în raport cu deciziile financiare, educaționale sau atunci când selectează un furnizor de energie.

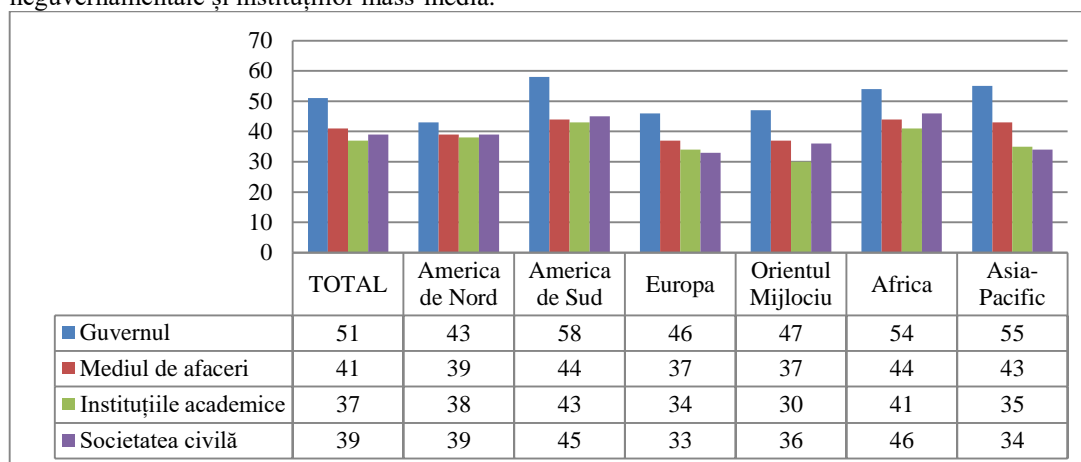
Figura 2. Abordarea activităților din punct de vedere al sustenabilității (%)

Sursa: elaborat de autori în baza [7, p. 25]

Rezultate comparabile sunt înregistrate în Uniunea Europeană și în Germania. Influența sustenabilității pe termen scurt sugerează faptul că produsele durabile și ecologice reprezintă o oportunitate economică semnificativă. Totodată, a fost estimat faptul că măsurile de protecție climatică aplicate până în 2030, vor aduce beneficii economice în valoare de 26 trilioane dolari [5].

Importanța abordării sustenabilității pentru exercitarea votului politic este un demers clar înaintat față de guverne pentru a aborda problema mai intens și asigura comunicarea cu cetățenii.

La întrebarea „Cine este responsabil de implementarea ODD-urilor?”, respondenții au menționat guvernul ca fiind agent al schimbării înaintea sectorului privat, instituțiilor de cercetare, organizațiilor neguvernamentale și instituțiilor mass-media.

Figura 3. Agenții schimbării pentru dezvoltare durabilă

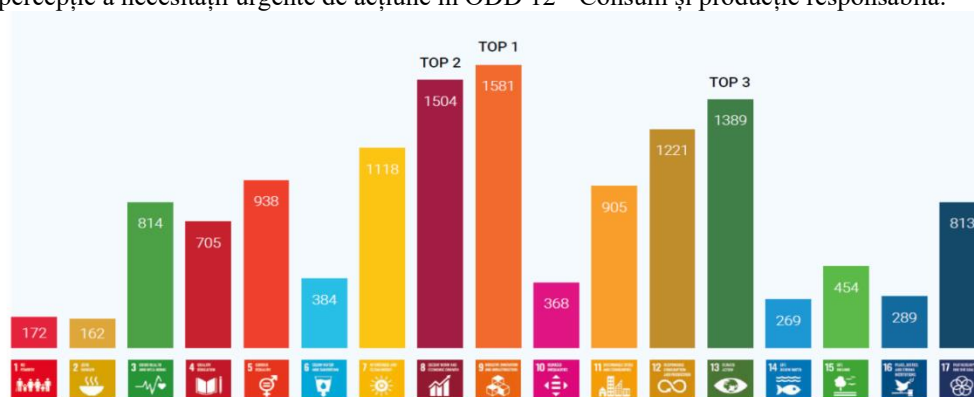
Sursa: elaborat de autori în baza [7, p. 27]

Cele mai mari așteptări din partea instituțiilor statului se atestă în țările din America de Sud (58%), Asia (55%) și Africa (54%), spre deosebire de țările din America de Nord (43%) și Europa (46%). Acest lucru sugerează faptul că oamenii din regiunile în care guvernul are un grad mai ridicat de control asupra economiei, se bazează mai mult pe sectorul public. În special, respondenții care acordă prioritate pentru ODD 6 - Apă curată și igienă, ODD 13 - Acțiunea asupra climei, ODD 4 - Educație de calitate și ODD 3 - Sănătate și stare de bine, au așteptări mai mari de la guverne. Pentru celelalte 13 ODD-uri, sectorul privat este mai important.

Respondenții din sectorul privat au evaluat gradul de conștientizare al durabilității, cât și al ODD-urilor, la fel de mic ca și conștientizarea la nivel individual. La nivel personal, aproape toți respondenții sunt conștienți de conceptul de durabilitate și aproximativ jumătate cunosc ce înseamnă ODD.

Majoritatea respondenților evaluează gradul de conștientizare a sustenabilității foarte scăzut în cadrul industriei în care operează. Numai în sectoarele Agricultură, Pescuit și silvicultură, Energie și Industrie extractivă, respondenții cunosc și înțeleg, în proporție de 50% ce sunt ODD-urile.

Cele mai importante ODD-uri pentru companii sunt: ODD 13 - Acțiunea asupra climei, ODD 9 - Industrie, inovație și infrastructură, ODD 8 - Munca decentă și creștere economică. În plus, există și o percepție a necesității urgente de acțiune în ODD 12 - Consum și producție responsabilă.

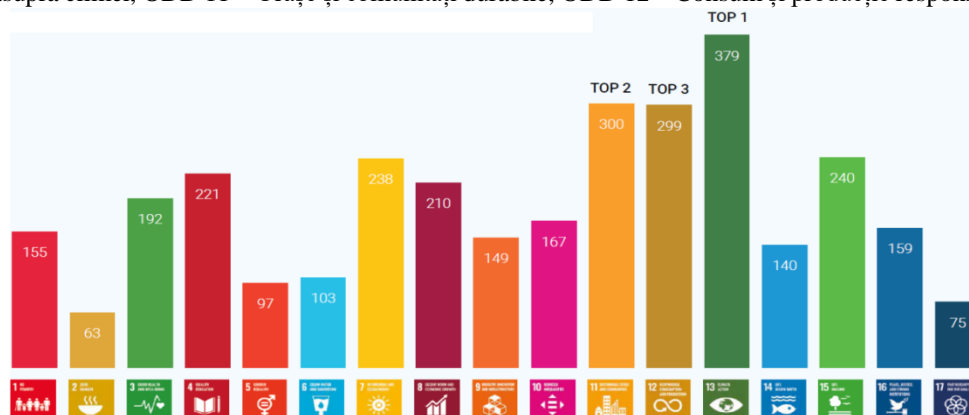
Figura 5. Care ODD este mai important pentru mediul de afaceri?

Sursa: elaborat de autori în baza [7, p. 31]

Respondenții care activează în domeniul politic sau în sectorul public, au evaluat negativ nivelul de conștientizare a sustenabilității și a ODD-urilor. Scorul scăzut în ceea ce privește conștientizarea politică este surprinzător, deoarece ODD se adresează în primul rând guvernelor naționale și, în consecință, instituțiilor locale. Prin urmare, putem concluziona faptul că aceste două noțiuni sunt parțial cunoscute sau percepute diferit în sectoarele pe care se bazează pentru a determina schimbarea spre o dezvoltare durabilă.

Sondajul efectuat a oferit posibilitatea de a identifica măsurile care sunt necesare pentru abordarea ODD-urilor prioritare. Acestea sunt: implementarea durabilității în stabilirea agendei politice (419 respondenți), consolidarea durabilității (consolidarea unui cadru legislativ favorabil) (401 respondenți) și integrarea durabilității în legi și reglementări (388 respondenți).

Respondenții din politică și administrație publică au priorizat astfel obiectivele: ODD 13 – Acțiunea asupra climei, ODD 11 – Orașe și comunități durabile, ODD 12 – Consum și producție responsabilă.

Figura 6. Care ODD este mai important pentru sectorul public?

Sursa: elaborat de autori în baza [7, p. 37]

Analiza percepției respondenților din mediul academic asupra termenilor de „sustenabilitate” și „ODD” relevă un scor negativ de conștientizare, cu înțelegere mai profundă a sustenabilității față de ODD. Aceasta ar putea fi un indicator că ODD-urile sunt încă rareori abordate în programele de studiu clasice și în domeniile de cercetare ale economiei.

ODD-urile prioritare pentru instituțiile de învățământ și cercetare sunt: ODD 13 – Acțiunea asupra climei, urmată de ODD 12 – Consum și producție responsabilă și ODD 4 – Educație de calitate.

Cel mai mare grad de sustenabilitate se atestă în cadrul cursurilor din domeniul științelor naturale, științelor agricole și științelor sociale.

Deși respondenții din celelalte sectoare consideră că parteneriatele pentru atingerea obiectivelor (ODD 17) sunt relativ reduse ca importanță, acest lucru este deosebit de apreciat în domeniul cercetării și educației. În primul rând, instituțiile de cercetare sunt văzute ca fiind cei mai valoroși actori pentru realizarea ODD-urilor prin construirea de parteneriate. În al doilea rând, valoarea fundamentală a parteneriatului este subliniată de faptul că un comportament cooperativ pe scară largă este atât o caracteristică definitorie a speciei umane, dar și o parte esențială a capacității noastre de a face față provocărilor majore. Prin urmare, este oportun să se ia în considerare rolul pe care l-ar putea juca instituțiile de educație și cercetare în consolidarea importanței parteneriatelor în realizarea ODD-urilor.

Potrivit reprezentanților societății civile, atât conceptul de sustenabilitate, cât și ODD, sunt încă în mare parte necunoscute.

Prioritizarea ODD de către respondenții din societatea civilă, reflectă următoarea ordine: ODD 13 – Acțiunea asupra climei, ODD 12 – Consum și producție responsabilă, ODD 4 – Educație de calitate și ODD 11 – Orașe și comunități.

La fel ca și reprezentanții din domeniul politic și administrației publice, respondenții societății civile au identificat o serie de măsuri care trebuie întreprinse în vederea realizării ODD-urilor și anume: presiuni asupra legislației (953 respondenți), presiuni asupra mediului de afaceri (883 respondenți), campanii publice și sensibilizare (880 respondenți). Majoritatea respondenților din întreaga

lume consideră rolul societății civile de a monitoriza și a exercita presiuni asupra legislației și economiei și, astfel, acționează ca „watch-dog” (*câine de pază*) în societate.

Concluzii

În contextul amenințărilor globale, abordarea sustenabilității și realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă este posibilă prin crearea parteneriatelor strategice dintre mediul politic, mediul de afaceri, mediul academic și sectorul asociativ. Globalizarea solicită măsuri concrete pentru a realiza o dezvoltare echilibrată a țărilor și a regiunilor, având în vedere provocările și amenințările de mediu, economice și sociale. Scopul principal al aplicării în practică a sustenabilității este de a crea o nouă formă de guvernare, un nou format de relații publice și un nou model economic capabil să depășească în mod eficient provocările și amenințările - guvernarea ineficientă, resursele insuficiente, consumul irațional, decalajele tehnologice în dezvoltare, finanțările limitate, insecuritatea națională.

Bibliografie:

1. ACEMOGLU, D., ROBINSON, J. *Why nations fail: The origins of power, prosperity, and poverty*. New York: Crown, 2012, 544 p. **ISBN-100307719227**
2. BASIAGO, A. D. Economic, social, and environmental sustainability in development theory and urban planning practice. *The environmentalist*, 19, Boston: Kluwer Academic Publishers, 1999. **[online] [citat 02.09.2021]. Disponibil:** https://www.academia.edu/1830370/Economic_social_and_environmental_sustainability_in_development_theory_and_urban_planning_practice.
3. CERIN, P. Bringing economic opportunity into line with environmental influence: A discussion on the coase theorem and the Porter and van der Linde hypothesis. *Ecological Economics*, 2006, 56, p. 209-225.
4. EVERS, B. A. *Why adopt the sustainable development goals?* Master Thesis Erasmus University Rotterdam, 2018. **[online] [citat 05.09.2021]. Disponibil:** <https://thesis.eur.nl/pub/41819/Evers-Bas.pdf>
5. *Unlocking the Inclusive Growth Story of the 21st Century: Accelerating Climate Action in Urgent Times*, Global Commission on the Economy and Climate, 2018. **[online] [citat 02.09.2021]. Disponibil:** <https://newclimateeconomy.report/2018/>
6. MILNE, M. J., GRAY, R. W(h)ither ecology? The triple bottom line, the global reporting initiative, and corporate sustainability reporting. *Journal of Business Ethics*, 2007, 118(1), p. 13-29.
7. *Report of Results Global Survey on Sustainability and the SDGs: Awareness, Priorities, Need for Action*. Hamburg: 2020, 48 p.
8. SCHAEFER, A., CRANE, A. Addressing sustainability and consumption. *Journal of Macromarketing*, 2005, 25(1), p. 76-92.
9. THOMAS, C. F. Naturalizing Sustainability Discourse: Paradigm, Practices and Pedagogy of Thoreau, Leopold, Carson and Wilson: Ph.D Thesis: Arizona State University, 2015. **[online] [citat 02.09.2021]. Disponibil:** https://repository.asu.edu/attachments/150805/content/Thomas_asu_0010E_15079.pdf
10. World Bank. *Atlas of sustainable development goals 2017. World Development Indicators*, 2017, **[online] [citat 02.09.2021]. Disponibil:** <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/26306>.